

Datum 17. 3. 2022

JADERNÁ STRATEGIE Z POHLEDU VOJENSKÉ DOKTRÍNY RUSKÉ FEDERACE

Předložený text je analytickým materiálem, popisujícím strategické souvislosti válečného konfliktu na Ukrajině. Názory, závěry, hodnocení a případná doporučení, zde vyjádřená a předpokládaná, jsou výhradními názory autora a nepředstavují postoje či stanoviska Ministerstva obrany nebo jiné vládní agentury ČR. Podklady pro analýzu vychází z veřejně dostupných zdrojů, některé informace týkající se přímo situace na Ukrajině nebo v Ruské federaci nelze ověřit z nezávislých a důvěryhodných zdrojů a není možné zajistit jejich pravdivost, úplnost a objektivitu.

OBSAHOVÁ ANALÝZA DOKUMENTU

Mezi nejvýznamnější strategické dokumenty ruské bezpečnostní politiky beze sporu patří Vojenská doktrína Ruské federace. Tento dokument je na základě ústavy Ruské federace (dále RF) signován prezidentem RF. Doktrína byla uvedena v platnost, jako dokument č. Pr-2976, ze dne 25. prosince 2014. Mimo jiné tento dokument nepřímo pojednává o hybridním působení Ruska a jeho orgánů na okolní státy a definuje jako hrozbu NATO a EU. Mezi dalšími hrozbami lze v doktríně nalézt klimatické změny, environmentální potíže, terorismus, šíření liberalizace ze strany EU, ale také rozšiřování základen NATO a zbrojení USA, kdy tyto hrozby jsou ze strany prezidenta RF Vladimira Putina neustále zmiňovány v případě intervence na ukrajinské území.

V souvislosti se současnou situací na Ukrajině, je zásadní, jak doktrína RF definuje záruky, že v bezprostředním ohrožení Rusko nepoužije všechny dostupné prostředky obrany, tedy jak konvenční, tak nekonvenční zbraně. Tuto vojenskou hrozbu a nebezpečí definují v první části bodu 8, písmeno b a c. Vojenské nebezpečí je zde definováno jako stav mezistátních nebo vnitrostátních vztahů, charakterizovaný souborem faktorů schopných vést ke vzniku vojenské hrozby za určitých podmínek. Vojenská hrozba pak jako stav mezistátních nebo vnitrostátních vztahů, podmíněný reálnou možností vojenského konfliktu mezi opozičními stranami, vysokým stupněm připravenosti jakéhokoli státu (skupiny států), separatistických (teroristických) organizací k použití vojenské síly (ozbrojené násilí).

Mimo jiné se zde také definuje vojenský konflikt jako forma řešení mezistátních nebo vnitrostátních rozporů s použitím vojenské síly. Koncept zahrnuje všechny typy ozbrojené konfrontace, včetně rozsáhlých, regionálních, místních válek a ozbrojených konfliktů.

POUŽITÍ JADERNÝCH ZBRANÍ

RF deklaruje ve své doktríně, že jaderné zbraně hodlá použít pouze a jenom v případě, že budou použity proti ní nebo proti jejímu spojenci, mezi které patří mimo jiné i Bělorusko. Jednoznačnou rozhodovací pravomoc rozhodnout o vojenském použití jaderných zbraní má jenom a pouze prezident. Přímé splnění rozkazu prezidenta a aktivaci jaderných zbraní zabezpečuje Velitelství vojsk strategického určení. Co je nutné zdůraznit, dokument uvádí, že RF upřednostňuje před použitím těchto zbraní diplomatické řešení, které má za úkol odvracet veškeré hrozby a nebezpečí, které by ohrozilo zájmy RF.

V souladu se zahraniční politikou Ruska, kde se zavazuje k dodržování mezinárodních dokumentů Charty OSN, a to i přes přímý rozpor se situací spojenou s invazí na Ukrajinu a vměšování do vnitřních záležitostí států jako je Bělorusko, Čečenská republika, Ázerbájdžán, Gruzie, Sýrie atd. rozšiřuje svou politickou spolupráci se státy BRICS (Brazílie, Rusko, ČLR, Indie, Jihoafrická republika) a Šanghajske dohody.

Na základě vývoje vojenské situace v rámci invaze Ruských vojsk na Ukrajinu vzniká mezinárodní debata o ruské jaderné strategii, která dosáhla zcela nové úrovně intenzity. Ruská strategie a vojenská doktrína RF zdůrazňují potenciální možnost použití jaderných zbraní jako reakci na jadernou eskalaci nebo při použití jaderných zbraní jinou zemí proti RF a tím by došlo z pohledu těchto dokumentů k „deeskalaci“ ozbrojeného konfliktu za podmínek příznivých pro Rusko. Pokud se však podíváme na vojenskou doktrínu RF pohledem NATO, lze také konstatovat, že se spíše jedná o eskalaci k vítězství Ruska. Nabízí se výklad, že Rusko může použít jadernou zbraň jako první s cílem zastrašení protivníka a zabránit tak požití jeho vojenské síly. I přes tento fakt současná ruská politika ukotvená ve výše uváděných dokumentech stanovuje čtyři podmínky, kdy by Rusko mohlo odpálit jaderné zbraně:

1. Získání spolehlivých údajů o odpálení balistických raket útočících na území Ruské federace a/nebo jejích spojenců.
2. Použití jaderných zbraní nebo jiných druhů zbraní hromadného ničení protivníkem proti Ruské federaci a/nebo jejím spojencům.
3. Útok protivníka na kritická vládní nebo vojenská místa Ruské federace, jejichž narušení by podkopalo akce reakce jaderných sil.
4. Agrese proti Ruské federaci s použitím konvenčních zbraní, když je ohrožena samotná existence státu.

**Univerzita
obraný**

**Centrum bezpečnostních
a vojensko-strategických studií**

Ať už je ruská jaderná strategie jakákoli, ruští představitelé učinili mnoho prohlášení o jaderných zbraních, která se zdají jít nad rámec publikované doktríny, a hrozí, že je potenciálně použijí v situacích, které nesplňují popsané podmínky.

NÁVRH NOVÉ DOKTRÍNY

Na podzim roku 2021 uvedl ruský ministr obrany Sergej Šojgu na společném setkání Rady ministerstev obrany Ruska a Běloruska, že na základě vojenské hrozby, politického a ekonomického tlaku ze západních zemí donutily Rusko a Bělorusko přijmout odvetná opatření, jedním z nich je nová vojenská doktrína státu unie. Lze tedy předpokládat, že dojde k verifikaci vojenské doktríny Ruské federaci. Je otázkou, zda obě země, budou nadále pokračovat v plánování bilaterální vojenské spolupráce na základě programu strategického partnerství vypracovaného na pětileté období, jak uvedl Šojgu i v budoucnu.

Skutečnost, že ruští vojenští plánovači usilují o širokou škálu modernizovaných a nových verzí jaderných zbraní, navíc naznačuje, že skutečná doktrína přesahuje základní odstrašování a směřuje k regionálním válečným strategiím, či dokonce ke zbraním zaměřeným na vyvolání teroru. Jeden široce citovaný příklad se týká jaderného torpéda Status-6, známého v Rusku jako „Poseidon“. Dokumenty ruského ministerstva obrany popisují tuto strašlivou zbraň takto: *"Je určena k likvidaci důležitých ekonomických zařízení nepřítele v blízkosti pobřeží a ke způsobení nepřijatelných škod vytvořením zón rozsáhlé radioaktivní kontaminace, nevhodných pro vojenské, ekonomické, obchodní nebo jiné činnosti po dlouhou dobu."* Zbraň, která je ve vývoji a v současné době testována, se zdá být navržena tak, aby útočila na přístavy a města a způsobila rozsáhlé nerozlišující vedlejší škody v rozporu s mezinárodním právem.

Zpracoval: plk. gšt. Ing. Tomáš ŠPOK, Ph.D.

**Univerzita
obraný**